

PATĒRĒTĀJIEM PIEDĀVĀTĀS PRECES – PLATFORMU ATBILDĪBA PAR TO DROŠUMU UN ATBILSTĪBU

Linda Rinkule – Preču un pakalpojumu uzraudzības departamenta
direktore/ Iestādes direktora vietniece

Kas ir tiešsaistes platforma?

Divas iezīmes, kas raksturo tiešsaistes platformas:

1. Daudz pārdevēji un pircēji, kas tirgojas vienā un tajā pašā tiešsaistes vietnē
2. Patērētāji var iepirkties, nepametot tiešsaistes vietni vai aplikāciju

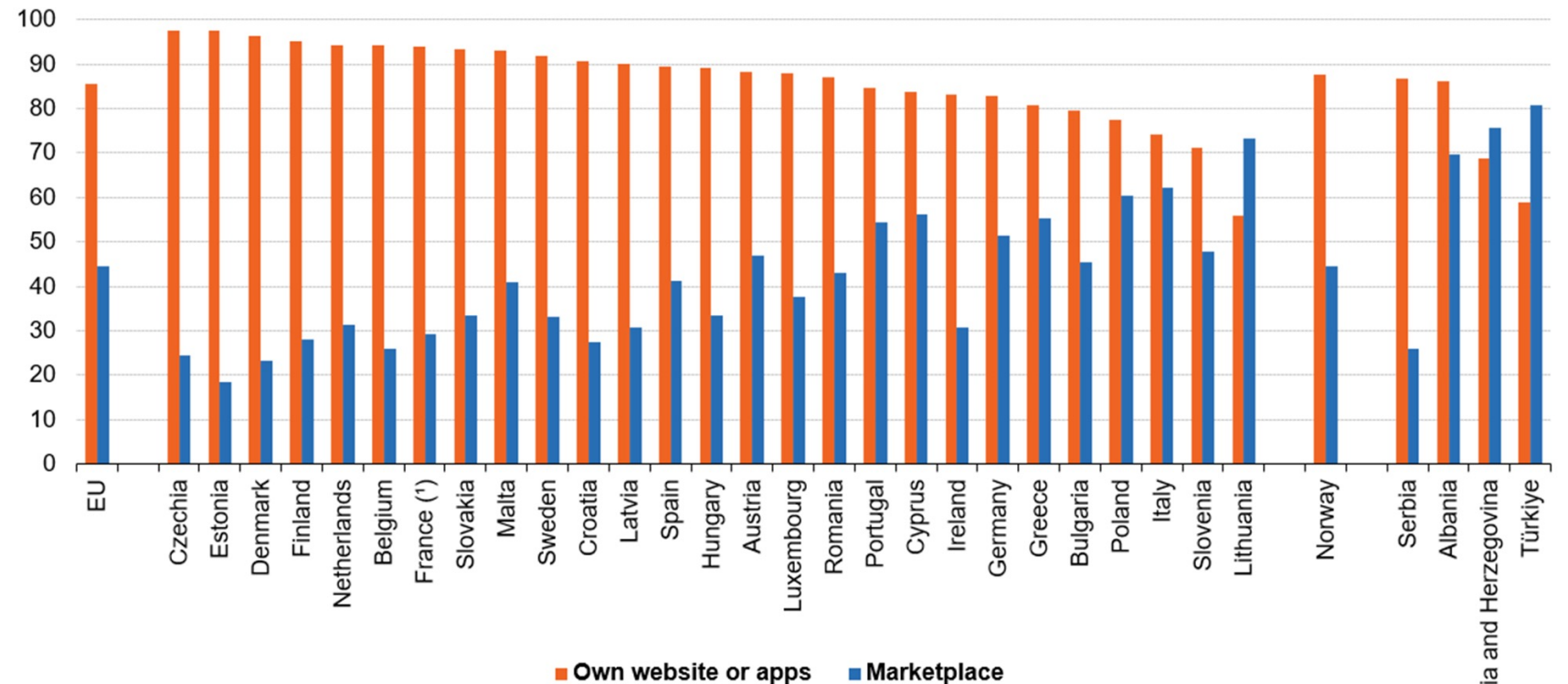
#	TYPE	NAME	REGION/COUNTRY	PRODUCT CATEGORY	VISITS/MONTH
1		Amazon	Global	General	4.79B
2		eBay	Global	General	1.21B
3		Rakuten	Global	General	563.37M
4		Shopee	Southeast Asia	General	559.59M
5		AliExpress	Global	General	525.45M
6		Etsy	Global	Arts, Crafts & Gifts	447.31M

- <https://www.webretailer.com/marketplaces-worldwide/online-marketplaces>

Tiešsaistes platformu īpatsvars tiešsaistes tirdzniecībā

Tiešsaistes platformu bizness
strauji attīstās un tām ir arvien
pieaugoša vieta un nozīme
nepārtikas preču tirdzniecībā

Web sales broken down by own website or apps and marketplace, 2021
(% enterprises with web sales)

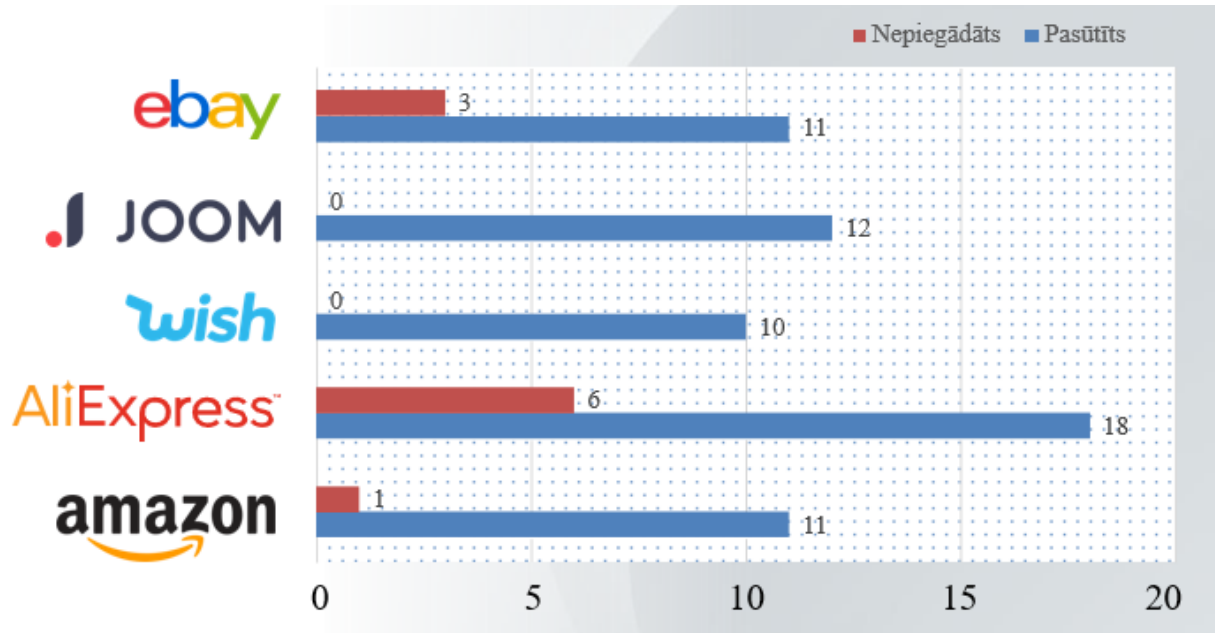

Note: Only countries with available results for both indicators are displayed.
Not available: Montenegro (confidential)
(*) Break in the time series.

Vai jāstiprina tiešsaistes platformu atbildība?

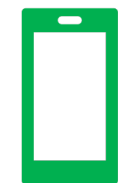
- Ļoti augsts neatbilstošu un nedrošu preču īpatsvars
- Bieži vien faktiski nav atbildīgo komersantu par piedāvāto preču atbilstību un drošumu

PTAC 2021.gada tiešsaistes platformu uzraudzības projekts

Pārbaudītas:

- rotaļlietas
- bērnu preces
- elektroiekārtas
- radioiekārtas
- droni

Pārbaudes veidi:

- Administratīvās pārbaudes
- Testēšana
- Informācija tīmekļa vietnē, t.sk. par pārdevēju
- Piegādes termiņu ievērošana

PTAC uzraudzības projekta secinājumi

- Patērētāji var viegli iegādāties nedrošus un prasībām neatbilstošus produktus -
 - Liels nedrošo un neatbilstošo produktu īpatsvars – **75%**
 - Nav norādīta atbildīgā persona – **73%**
 - Prece nav identificējama
 - Nav drošai lietošanai nepieciešamās informācijas
- Netiek nodrošināta informācija par energoefektivitāti;
- Neatbilstoši lietojot, patērētājs var izdarīt pārkāpumu (radioiekārtu/dronu u.c.)

Citu ES dalībvalstu tiešsaistes platformu uzraudzības rezultāti

- **Francijā** neatbilstību līmenis uzraudzības projektos no 2018.-2022. gadam **66%** (32% nedrošas un neatbilstošas preces un 33% neatbilstošas preces);
- **Dānijā** Patērētāju organizācija 2020.gadā testēja 250 preces, ko iegādājās tiešsaistes platformās – **65%** neatbilstoši;
- **Dānijā** tirgus uzraudzības iestādes veiktās pārbaudes 2021. -2023.gadā uzrāda **80%** neatbilstības (36% ar nopietnu risku).
- **Ziemeļvalstu** projektā ķīmisko vielu prasību uzraudzībā tiešsaistes platformās konstatēja **53%** neatbilstošu preču.

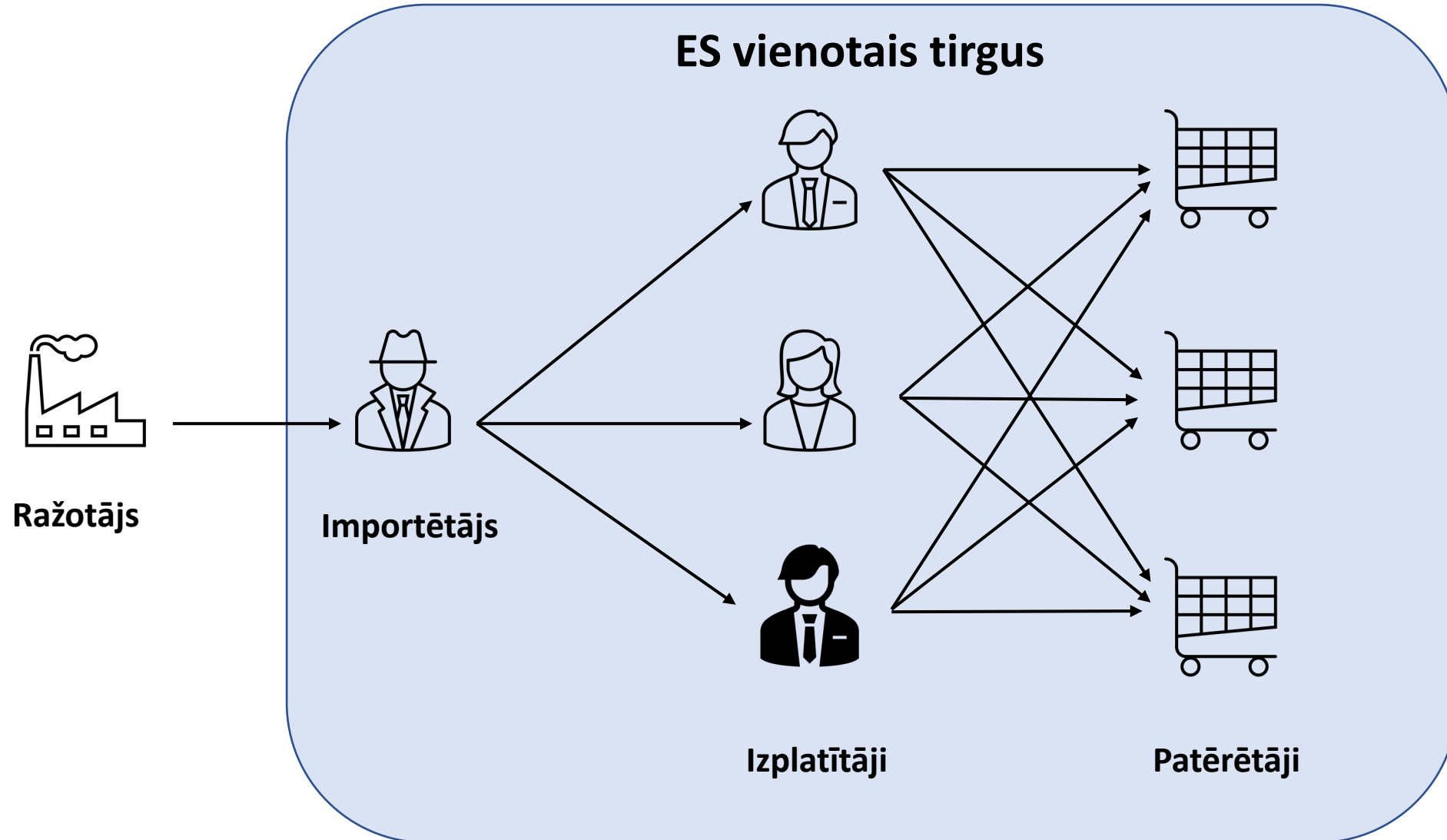

! Neatbilstību līmenis tiešsaistes platformās ir augstāks nekā veikalos (t.sk. tiešsaistes veikalos);

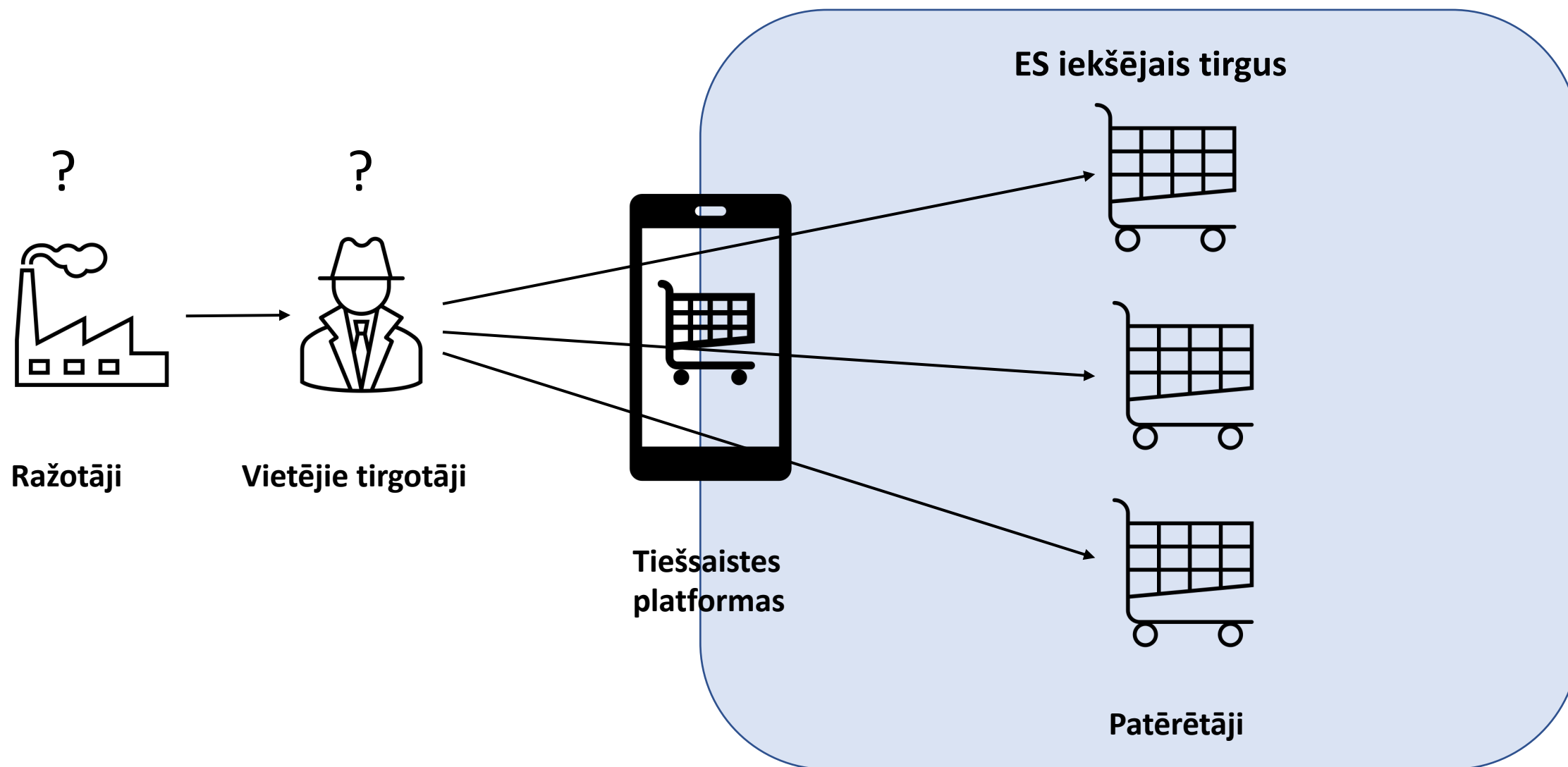

! Uzraudzības rezultāti ir sliktāki platformās, kas reģistrētas ārpus ES

Klasiska preces piegādes ķēde

Preču piegādes ķēde tiešsaistes platformās

Regula
2019/1020 par
tirgus
uzraudzību un
atbilstību

+ leviests jauns komersanta veids - **piegādes pakalpojumu izpildītājs**;

+ 4.panta pienākums nodrošināt **atbildīgo personu precei**, ja tā tiek piegādāta pa tiešo patērētājam un ES nav ne preces ražotāja, importētāja vai pilnvarotā pārstāvja.

- Tiešsaistes platformām nav noteikti pienākumi;

- TU iestādes lēmumus attiecībā uz to piedāvāto saturu pieņemt nevar.

Platformām šobrīd
ir ierobežoti
pienākumi attiecībā
uz nedrošu un
neatbilstošu preču
piedāvāšanu.

Product Safety Pledge

- Brīvprātīga apņemšanās tiešsaistes platformām attiecībā uz nepārtikas patēriņa **preču drošumu**, ko pārdod tiešsaistē trešās personas
- Dalībnieki 2022. gadā: Amazon, Alibaba Group, eBay GmbH, Rakuten France, Joom, Allegro, Cdiscount, Wish.com, Etsy, Bol.com, eMAG

Tiešsaistes
platformu
pienākumi attiecībā
uz preču atbilstību
un drošumu

Digitālais pakalpojumu akts	Vispārējā preču drošuma regula 2023/988
Rīkojumi vērsties pret nelikumīgu saturu	<u>Precizē:</u> Rīkojumi par <u>bīstamu preču satura izņemšanu</u> (sasaiste Regulas 2019/1020 14.panta pilnvarām par lēmumiem neatbilstoša satura izņemšanai tiešsaistes vietnēm)
Vienots kontaktpunkts saziņai ar dalībvalstu iestādēm, Komisiju un Padomi un pakalpojumu lietotājiem	Vienots kontaktpunkts saziņai ar dalībvalstu iestādēm, Komisiju un Padomi un patērētājiem attiecībā uz <u>preču drošumu</u>
Pasākumi un aizsardzība pret nepareizu izmantošanu	Attiecībā uz preču drošumu, tiešsaistes platformas uz saprātīgu laikposmu un pēc iepriekšēja brīdinājuma pārtrauc sniegt savus pakalpojumus tirgotājiem, kuri <u>bieži piedāvā preces, kas neatbilst šai regulai.</u>

Tiešsaistes platformu
pienākumi attiecībā uz
preču atbilstību un
drošumu

*Neattiecas uz mikro un
maziem uzņēmējiem
(2003/361/EC)*

Digitālais pakalpojumu akts	Vispārējā preču drošuma regula 2023/988
Tirgotāju izsekojamība – platformas pirms ļauj tirgotājam izmantot savus pakalpojumus iegūst informāciju par tirgotājiem:	Papildus: Tiešsaistes tirdzniecības vietu nodrošinātāji nodrošina, ka ir ieviesti iekšējie procesi attiecībā uz ražojumu drošumu , lai bez nepamatotas kavēšanās varētu nodrošināt atbilstību attiecīgajām šīs regulas prasībām, t.sk.:
vārds, kontakti, identifikācijas dokumenti, konta informācija, komercreģistra informācija, pašsertifikācija	informāciju par piedāvāto preci un t.sk. ražotāju , kas iedibināts Savienībā, vai attiecīgā gadījumā atbildīgo personu
	pašsertifikāciju , ar ko tie apņemas piedāvāt tikai ražojumus, kuri atbilst šai regulai

Tiešsaistes platformu pienākumi attiecībā uz preču atbilstību un drošumu akts

*Neattiecas uz mikro un
maziem uzņēmējiem
(2003/361/EC)*

Digitālais pakalpojumu akts	Vispārējā preču drošuma regula 2023/988
Integrēta atbilstība a) informāciju, kas vajadzīga, lai skaidri un nepārprotami identificētu produktus vai pakalpojumus; b) jebkādu zīmi, kas identificē tirgotāju, piemēram, preču zīmi, simbolu vai logotipu; un c) informāciju par marķēšanu un apzīmēšanu.	<u>Precizē:</u> a) ražotāja vārds vai nosaukums, reģistrētais komercnosaukums vai reģistrētā preču zīme , kā arī pasta un elektroniskā adrese, kur var sazināties ar ražotāju; b) ja ražotājs nav iedibināts Savienībā – atbildīgās personas vārds vai nosaukums , pasta un elektroniskā adrese; c) informācija, kas ļauj ražojumu identificēt, arī tā attēls, veids un jebkāds cits ražojuma identifikators ; un d) jebkāds brīdinājums vai drošības informācija , kam jābūt uz ražojuma.
Veic saprātīgus pasākumus, lai pārbaudītu, vai piedāvātie produkti vai pakalpojumi nav identificēti kā nelikumīgi	Izmanto Safety Gate

Tiešsaistes platformu pienākumi attiecībā uz preču atbilstību un drošumu akts

*Neattiecas uz mikro un
maziem uzņēmējiem
(2003/361/EC)*

Digitālais pakalpojumu akts	Vispārējā preču drošuma regula 2023/988
Tiesības uz informāciju – ja platforma uzzina, ka tirgotājs ir piedāvājis nelikumīgu preci/pakalpojumu patērētājiem, tad platforma informē par to visus patērētājus, kas iegādājās preci/pakalpojumu pēdējos 6 mēnešos	Precizē: i) tieši informē visus skartos patērētājus; ii) publicē informāciju par preces atsaukšanu drošuma dēļ savās tiešsaistes saskarnēs
	informē attiecīgo uzņēmēju par lēmumu izņemt saturu, kas attiecas uz bīstama ražojuma piedāvājumu, vai atspējot tam piekļuvi;
	sadarbojas ar tirgus uzraudzības iestādēm un attiecīgajiem uzņēmējiem , lai nodrošinātu ražojumu efektīvu atsaukšanu
	nodrošina piekļuvi to saskarnēm tiešsaistes rīkiem , ko tirgus uzraudzības iestādes izmanto, lai identificētu bīstamus ražojumus

Secinājumi

- Ar jauno tiesību aktu pieņemšanu tiešsaistes platformām ir būtiski palielināti pienākumi attiecībā uz preču atbilstību un drošumu
- Vispārējā preču drošuma regula būtiski papildina un precizē tiešsaistes platformu pienākumus, kas noteikti Digitālo Pakalpojumu aktā
- Līdz ar jauno tiesību aktu ieviešanu, uzlabosies sniegtā informācija par precēm un tirgotājiem -
 - *kurš pārbaudīs tās patiesumu?*

Secinājumi

- Nedrošu/ nelegālu preču piedāvāšanas ierobežojumi tiešsaistes platformām būs jāpārbauda vismaz Safety Gate paziņotās preces –
 - *faktiski tiks reaģēts uz tirgus uzraudzības iestāžu atklātajām nedrošajām precēm*
 - *cik TU iestādēm būs iespējas pārbaudīt arvien pieaugošo preču piedāvājumu?*
- Tiks nodrošināts, ka precēm tiek norādīta atbildīgā persona ES
 - *tā nebūs tiešsaistes platforma*
 - *kurš pārbaudīs, ka šī persona ir veikusi nepieciešamos pienākumus?*
- Paredzēti plaši pienākumi korektīvo pasākumu veikšanai (t.sk. atsaukumu publicēšanai un patērētāju informēšanai) un sadarbībai ar uzraudzības iestādēm.

Paldies par uzmanību!